

Kaasus nr 2

Õpihimulise koolipoisi kaasus

Maksim on 17-aastane ja ta on kohaliku keskkooli 11. klassi õpilane. Maksim õpib klassis, mille õppekeeleks on vene keel.

Raha vähesusest tingituna on kohalik omavalitsus sunnitud järgmisest õppeaastast oma ainsa kooli keskkooliosa sulgema. Õpilaste arv keskkoolis on aasta-aastalt vähenenud ning eeldatavasti väheneb järgmise viie aasta jooksul veelgi. Seepärast otsustatakse keskkool muuta põhikooliks.

Keskkooliõpilastel tuleb oma haridustee jätkamiseks leida endale uus kool. Lähim keskharidust pakkuv kool asub naabervallas 15 km kaugusel. Selleks, et tagada oma piirkonna lastele keskhariduse kättesaadavus, otsustab kohalik omavalitsus hüvitada transpordikulud nendele õpilastele, kes hakkavad käima naabervallas asuvas gümnaasiumis.

Maksim tahab pärast keskkooli lõpetamist minna Peterburi ülikooli filosoofiat õppima. Ülikooli sissesaamiseks peab ta aga keskkooli lõpetama heade tulemustega. Naabervallas asuvas gümnaasiumis on õppekeeleks eesti keel. Maksim on aga alates 1. klassist õppinud koolis vene keeles. Eesti keelt on ta koolis õppinud küll võõrkeelena, kuid ei valda seda piisavalt hästi, et eestikeelse õppega koolis saavutada ülikooli sissesaamiseks vajalikke tulemusi. Pealegi on naabervalla gümnaasiumi varasemate aastate riigieksamite tulemused olnud Eesti keskmisest tunduvalt madalamad. Maksim ei ole seetõttu kindel, kas seal pakutakse ikka piisavalt head haridust, et ta ülikooli sisse saaks. Seetõttu tahab Maksim minna naabervalla gümnaasiumi asemel Tallinnasse või Narva venekeelsesse gümnaasiumisse. Probleem on aga selles, et Tallinnas koolis käimiseks peaks ta kolima Tallinnasse ja muretsema endale sinna elukoha, mille eest tuleb hakata üüri maksma. Lisaks on vaja veel ka söögiraha ja muude kulutustega arvestada. Narvas koolis käies saaks ta kodus edasi elada, kuid bussisõit kooli ja kodu vahel läheks ikkagi kulukaks.

Maksim pöördub abi saamiseks kohalikku omavalitsusse ja taotleb rahalist toetust Tallinnas või Narvas venekeelses gümnaasiumis käimiseks. Ta viitab põhiseaduse §-le 37, tuues välja, et selle paragrahvi kohaselt peab riik tagama selle, et igaühel oleks võimalus haridust omandada. Kohalik omavalitsus keeldub Maksimile toetuse maksimisest. Keelduvat otsust on põhjendatud sellega, et kuna riik on viimastel aastatel järjepidevalt kärpinud kohalike omavalitsuste maksutululusid ja samal ajal suurendanud nende kohustusi, siis on kohalikul omavalitsusel võimalik hüvitada oma õpilastele ainult geograafiliselt kõige lähemal asuvas koolis käimise transpordikulud. Sellega on kohaliku omavalitsuse arvates tagatud Maksimi õigus omandada haridust. Kuna Maksim on alates 1. klassist õppinud koolis ka eesti keelt, siis peaks tema eesti keele oskus olema küll juba piisaval tasemel, et eestikeelses gümnaasiumis õpinguid jätkata. Kui Maksim otsustab

minna mõnda teise kooli, siis peavad teda rahaliselt aitama tema vanemad. Kuna pere sissetulekud on väga väikesed, pole see paraku võimalik.

Maksim soovib vaidlustada kohaliku omavalitsuse otsust, millega talle keelduti maksmast rahalist toetust venekeelses gümnaasiumis käimise võimaldamiseks. Ta leiab, et sellega on rikutud tema õigust saada haridust, mis on sätestatud põhiseaduse §-s 37.

Abistavad küsimused

Kas Maksimi õigus saada haridust põhiseaduse § 37 kohaselt on tagatud, kui talle võimaldatakse käia naabervalla eestikeelses gümnaasiumis?

Kas riigil või kohaliku omavalitsuse üksusel on kohustus tagada Maksimile kooliskäimise võimalus tema enda valitud koolis? Kui jah, siis mida tuleb talle võimaldada?